

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

1966

Jaar	Melkveehou- ders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg
1939		1.566	3.520 / 3,24	6,20	5.512	121 / 69 / 52	108 / 50 / 56		
1965	91.560	1.723	4.200 / 3,86 / 3,32	38,02	7.151	221 / 96 / 119	103 / 54 / 35		
1966	86.420	1.764	4.150 / 3,82 / 3,33	39,41	7.242	235 / 97 / 135	100 / 50 / 48		
1967	80.363	1.787	4.225 / 3,83 / 3,30	39,73	7.520	270 / ?			

1) Productie / consumptie / export

1966			
1966-01-06	PZ	PZ. v. Dam: ‘Somber geluid over de afzet van boter’	
1966-01-04	ZZNB	Min. Biesheuvel neemt Koekoek op de hak	
1966-03-05	PZC	Spoedig weer goedkope koelhuisboter – f 4,31 (verkoop f 1,20 p/pakje)	
1966-03-10	PZC	De boter weg bij export voor f 1,55 / kg. naar VS. en Canada	
1966-03-09	PZC	Voorstellen van Europese commissie voor Nederland aantal prijsstijgingen	
1966-03-12	PZC	Melkprijs april 1966 / '67, Richtprijs 33,50 ct. Verrekenprijs 36,10 ct.	
1966-03-18	NvGO	Melkveehouders krijgen 1,50 per 100 kilogram melk – veel EEG invloeden	
1966-03-21	ZZNB	Additionele boterafzet in de Euromarkt	
1966-03-31	PZC	Advies PZ: Voorschot op toeslag melkprijs en zuivelfondsuitkering	
1966-04-13	PZC	Goedkeuring: Melkprijstoeslag	
1966-08-18	ZZNB	Slotuitkering melkprijs toeslag 1965 / 1966	
1966-09-14	PZC	Directeur UMC.: ‘Ik ben geen deurwaarder’ voor het <i>Landbouwschap</i>	
1966-10-04	ZZNB	Nabetaling over het melkprijsjaar 1965/'66	
1966-10-08	HN	Botersmokkelbal en boterstatistiek	
1966-12-21	DZC	Geen bijzondere toeslag op melk en melkprodukten	
1966-12-22	PZC	PZ. advies: Zuivelfondsuitkering voor consumptiemelk	

Produktschap: Somber geluid over de afzet van boter

(Van onze Haagse redactie)

Ir B. van Dam, de voorzitter van het *produktschap voor zuivel*, heeft in zijn gisteren gehouden nieuwjaarsrede sombere geluiden laten horen over de afzet van boter, die ongeveer 23.000 ton achter bleef bij de produktie. Indien zich geen bijzondere afzetmogelijkheden voordoen kunnen we verwachten, aldus ir. Van Dam, dat bij het begin van het nieuwe melkprijsjaar in april aanstaande een hoeveelheid boter uit de produktie van het lopende melkprijsjaar van tenminste 15.000 ton onverkocht zal zijn gebleven.

In de eerste helft van 1965 werd 25 pct meer boter geproduceerd dan in hetzelfde tijdvak van 1964. Hoewel daarna het verschil ten opzichte van 1964 afnam, bleef de produktie tot november groter dan die in de vergelijkbare periode van 1964. In totaal werd in het kalenderjaar 1965 102.500 ton, boter geproduceerd, dat is 16 pct meer dan 1964 en 8 pct meer dan in 1963. Van de in totaal 113.000 ton boter, die in 1965 beschikbaar was, kon in de loop van het jaar 90.000 ton worden afgezet. Op 31 december j.l bevond zich nog een voorraad van rond 23.000 ton in de koelhuizen.

De Europese commissie heeft Nederland gemachtigd om gedurende de periode van november tot en met januari 9.000 ton V.I.B-boter tegen extra gereduceerde prijs in het binnenland af te zetten. De prijs van deze koelhuisboter ligt 15 á 20 cent per pakje lager dan die voor verse boter. De belangstelling voor deze koelhuisboter blijkt echter slechts slechts matig te zijn. aldus ir Van Dam, de hierdoor verkregen meerafzet is niet groter dan 75, hooguit 100 ton per week.

Ir Van Dam deelde mede, dat in 1965 de melkproduktie ongeveer 7.140.000 ton bedroeg, dat is ruim 180.000 ton of 2½ á 3 pct melk meer dan in 1964. Aan de dalende tendens, welke de melkproduktie in de voorafgaande jaren heeft vertoond, is hiermede een eind gekomen.

In het afgelopen jaar werd 209.000 ton fabriekskaas geproduceerd tegenover 204.000 ton in 1964, deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de uitbreiding van de cheddar-kaasbereiding, namelijk tot 16.000 ton.

Ten aanzien van de gecondenseerde melk vond ir Van Dam het een bedenkelijk teken, dat de stijgende lijn welke de produktie en export van dit produkt in een reeks van jaren ten zien heeft gegeven in 1965 is doorbroken. Alleen de produktie van koffiemelk is ten opzichte van 1964 nog toegenomen en wel met 5 Pct.

De binnenlandse afzet van consumptiemelk en consumptiemelkprodukten daalde ten opzichte van 1964 met ongeveer een half procent. Deze daling komt volgens de heer Van Dam geheel voor rekening van de geringere karnemelkafzet in het zomerhalfjaar, waaraan de weersomstandigheden uiteraard niet vreemd zullen zijn geweest.

Een globale balans opmakend van de verstreken twaalf maanden, wilde ir. Van Dam aan de kredietkant het feit noteren, dat de waarde van de Nederlandse zuivelexport naar alle waarschijnlijkheid voor het eerst groter is geweest dan een miljard gulden. Bovendien zou hij daaronder willen boeken, dat in het binnenland hogere prijzen en opbrengsten konden worden verkregen voor de produkten.

Traditiegetrouw deelde ir Van Dam tenslotte mede, dat het er naar uitziet, dat de voor het lopende melkprijsjaar vastgestelde richtprijs van f 32,- per 100 kg melk met 3.7 pct vet zal worden gerealiseerd. Hij schatte de werkelijke opbrengst voor de veehouders op gemiddeld f 32,75.

Overigens vond ir Van Dam het goed erop te wijzen, dat de slotuitkering uit het *zuivelfonds* lager zal zijn dan die uit het vorige *zuivelfonds*. Is verleden jaar 22 cent per 100 kg melk uitbetaald, aan het einde van het huidige melkprijsjaar zal dit naar schatting 10 cent zijn. De slotuitkering uit het landbouw egalisatiefonds zal waarschijnlijk ongeveer de helft bedragen van die over het vorige melkprijsjaar welke circa vijftig cent per 100 kg melk bedroeg.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1966-03-04

Min. Biesheuvel neemt Koekoek op de hak

ARNHEM, 3-3. „Als wij ons over zouden geven aan de vrijheid en blijheid van Koekoek en de zijnen, prediken wij het faillissement van de landbouw”. Dit zei minister mr. B. W. Biesheuvel op de vanmiddag in Arnhem gehouden toogdag van de *Christelijke Gelderse Boeren- en Tuindersbond*.

Hij voegde er aan toe dat wanneer een boer op de 23e maart zijn stem zou uitbrengen op de Boerenpartij, hij daarmee zijn eigen doodvonnis zou tekenen. In zijn kritiek op de Boerenpartij zei minister Biesheuvel voorts, dat het geknoei en de negatieve afbraakpolitiek van Koekoek en de zijnen verontrustend is en inwerkt op de boerenstand.

De vrijheid van de heer Koekoek zou voor de melkafzet betekenen dat de boer niet de richtprijs van 32 cent maar de 20 cent van de wereldmarkt zou ontvangen, terwijl de prijzen voor granen gehalveerd zouden worden. Hiertegenover stelde de minister dat tijdens zijn bewind de melkprijs dusdanig is verhoogd, dat het de veehouderij ruim 325 miljoen gulden heeft opgeleverd. Een wonder noemde hij het dat gezien de onkostenpositie van de wereldzuivelmarkt het in het afgelopen jaar is gelukt 50 miljoen gulden boven de richtprijs uit te komen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1966-03-05

Spoedig weer goedkope koelhuisboter

DEN HAAG. De minister van landbouw en visserij heeft in overleg met het *produkschap voor zuivel* besloten uit **regeringsopslag** van koelhuisboter vijftienhonderd ton voor de binnenlandse consument te bestemmen tegen een prijs van ten hoogste f 1,20 per pakje van tweehonderdvijftig gram. Aan de botergroothandel is daarom de gelegenheid opengesteld tot eind maart 1966 bij het *Voedselvoorzienings In- en Verkoopbureau* (VTB) deze koelhuisboter te betrekken tegen, de prijs van f 4,31 per kilogram.

Met het ontdooien en het ompakken van de koelhuisboter in kleinverpakking en het distribueren over de kleinhandel zijn ongeveer tien dagen gemoeid. Er dient rekening mede te worden

gehouden dat, indien zou blijken dat koelhuisboter aan de consumenten wordt verkocht tegen een hogere prijs dan f 1,20 per zakje van tweehonderdvijftig gram, de ministers van economische zaken en van landbouw en visserij niet zullen aarzelen een prijsbeschikking uit te vaardigen voor koelhuisboter, waarin deze prijs van f 1,20 als maximum prijs wordt vastgesteld.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1966-03-10;

De boter weg bij export voor f 1,55 / kg.

Nederland is deze week met één slag al zijn exporteerbare koelhuisboter kwijt geraakt voor een prijs van ongeveer f 1,55 per kilogram.

Canada is met 3500 ton de grootste afnemer, gevolgd door de Verenigde Staten met 1000 ton. Nog 1500 ton is langs andere weg voor export vrijgekomen. Het betreft hier in totaal een hoeveelheid van 6000 ton. Het produktschap voor zuivel heeft een hoeveelheid van 1500 ton veilig gesteld voor binnenlands gebruik. De totale hoeveelheid koelhuisboter in Nederland bedroeg ongeveer 12.000 ton, waarvan ongeveer 4500 ton niet geschikt was voor export. Voor binnenlands gebruik resteert nu nog deze 4500 ton plus de hoeveelheid van 1500 ton, die het produktschap heeft gereserveerd. Deze boter wordt op de binnenlandse markt aan de consument verkocht voor f 4.32 per kilogram of f 1,20 per pakje.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1966-03-09

Kosten van levensonderhoud 1 procent omhoog

Voorstellen van Europese commissie houden voor Nederland een aantal prijsstijgingen in

Rundvlees: 10 pct.; rijst: 25 pct.; boter en kaas: 34 pct.

De kosten van levensonderhoud in Nederland zullen met één procent stijgen, indien de voorstellen van de Europese commissie voor de invoering van een aantal gemeenschappelijke prijzen voor landbouwprodukten worden aanvaard, aldus hebben deskundigen in Brussel berekend.

De scherpste prijsstijgingen in ons land zullen boter en kaas ondergaan, waarvan de marktprijs met niet minder dan 34 procent zal stijgen. De marktprijs voor rundvlees zou met bijna tien procent omhooggaan en die voor rijst met ruim 25 procent. De Europese commissie heeft voorgesteld Nederland toe te staan door een tot eind, 1969 in grootte afnemende subsidie de prijsstijging voor, boter en kaas geleidelijk te doen verlopen om in het bijzonder het verbruik van boter niet in gevaar te brengen.

Uit schatkist

Deze subsidie zal echter niet door het landbouwfonds van de Europese Economische Gemeenschap worden gefinancierd, maar uit de Nederlandse schatkist moeten worden betaald. Eén van de argumenten van de Europese commissie is, dat de consument in ons land in dat

geval toch al tot aan het einde van de overgangperiode van het **verdrag van Rome** van een kunstmatig lagere boterprijs kan profiteren.

De prijsvoorstellen der Europese commissie houden in, dat op 1 juli 1967 of het daarna beginnende verkoopseizoen (voor melk is dit op 1 april) gemeenschappelijke prijzen voor alle zes EEG-landen van kracht worden voor melk, zuivelprodukten, rundvlees, suiker, oliehoudende zaden en olijfolie.

Aanvaarding van het niveau, dat de Europese commissie voorstelt voor deze prijzen zou behalve in Nederland ook in Frankrijk en België prijsstijgingen veroorzaken, zij het in mindere mate.

Prijsdalingen zouden zich voordoen in, Italië en in de Duitse bondsrepubliek. Berekend is, dat de gemeenschappelijke financiering van het landbouwbeleid bij de volledige werking ervan in 1970 het Europese landbouwfonds bijna 2,5 miljard gulden per jaar zal kosten op basis van het door de Europese commissie voorgestelde prijsniveau. Dit bedrag zou nodig zijn voor terugbetalingen aan de zes nationale schatkisten van restituties om de uitvoer van landbouwprodukten naar landen buiten de EEG mogelijk te maken, van de kosten voor interventies in de EEG zelf en enkele steunmaatregelen,

Voltooiing

Naar de mening van de Europese commissie zal aanvaarding van haar voorstellen de gemeenschappelijke markt 'een heel eind' dichterbij haar voltooiing brengen. Niet alleen komt een vrije markt voor landbouwprodukten tot stand, maar wordt ook door de vaststelling van gemeenschappelijke prijzen voor alle landbouwprodukten (voor granen gebeurde dit al in december 1964) richting gegeven aan de landbouwproductie op middellange termijn en wordt de voortzetting van de onderhandelingen in de 'Kennedyronde' mogelijk gemaakt.

I

De Europese commissie voorziet overigens voor 1970 een grotere invoerbehoefte van rundvlees, rijst en plantaardige oliën. De uitvoer van melkoverschotten kan iets toenemen terwijl er geen wijziging wordt verwacht in het huidige geringe productieoverschot van suiker.

De prijzen, zoals door de Europese commissie voorgesteld, zijn;

Richtprijs voor melk f 34,39 per 100 kg; interventieprijs voor boter: f 638,03 per 100 kg;

drempelprijs voor boter: f 692,33 per 100 kg; oriëntatieprijs voor levende runderen: [enz.....]

Provinciale Zeeuwse Courant, 1966-03-12

Minister Biesheuvel

Richtprijs voor melk f 33,50 per 100 kg.

Prijs voor de consument 1 cent omhoog

De minister van landbouw en visserij, mr. B. W. Biesheuvel, heeft gisteren de **nationale prijzen** voor de veehouderij voor het tijdvak april 1966-april 1967 bekendgemaakt.

De richtprijs voor de door de veehouders geleverde melk is bepaald op f 33,50 per 100 kg melk met 3.7 % vet. Dat is f 1,50 meer dan voor 1965- 1966.

De verrekenprijs, die de boer ontvangt voor de consumptiemelk, de melkprodukten (vla's, pappen) en de gecondenseerde melk is vastgesteld op f 36,10 per 100 kg melk met 3,7 procent vet, dat is een verhoging van de oude prijs met f 1,-. De melktoeslag, de veehouder toegekend voor de tot zuivelprodukten verwerkte melk zal f 3,55 per 100 kg bedragen, wat opnieuw een verlaging betekent, ditmaal van f 0,90. Met ingang van 1 april 1966 zullen de kosten van een overnameregeling voor Goudse en Edammerkaas, tot dusver betaald uit gelden van het Landbouw Egalisatiefonds, ten laste van de veehouders uit het *zuivelfonds* moeten worden gefinancierd.

[...]

Voor de consument

Door de slechts met 1 gulden per 100 kg. verhoogde verrekenprijs kan de verhoging van de melkprijs voor de consument per 4 april 1966 beperkt blijven tot 1 cent per liter, wat ook geldt voor melkprodukten als pappen, vla's, en dergelijke, koffiemelk circa 2 cent per liter)

Om de richtprijs voor de melkveehouder te halen, moeten nog de inleveringsprijzen voor boter en kaas, waar-over het *produktschap voor zuivel* nog advies zal uitbrengen, worden verhoogd, maar het effect van de nieuwe inleveringsprijzen op de consumentenprijzen zal bij de thans geldende marktprijzen niet verder gaan dan tot circa 10 cent per pakje boter en tot circa 15 cent per kg kaas.

Landbouwschap

Het door de minister met het Landbouwschap gevoerde overleg, inzake het melkprijsbeleid en het rundvleesbeleid voor het jaar 1966-'67 heeft niet tot volledige overeenstemming geleid. Het belangrijkste punt, waarover geen overeenstemming mogelijk bleek, betreft het niveau van de richtprijs voor melk en de oriëntatieprijs voor rundvlees. Het Landbouwschap had voorgesteld: een richtprijs voor de melk van f 34, per 100 kg melk met 3,7 procent vet, een oriëntatieprijs voor slachtrunderen van f 225,- per 100 kg met een interventieprijs van 95 procent van deze oriëntatieprijs.

De minister heeft dit voorstel niet kunnen volgen. Voor wat het melkprijsbeleid betreft, heeft daarbij mede een rol gespeeld, dat de minister heeft gemeend, zulks met het oog op de ontwikkeling van het EEG-zuivelbeleid op langere termijn, zijn medewerking aan een beperkte extra steunafbraak niet te mogen onthouden. Voor wat het rundvleesbeleid betreft is naar het oordeel van de minister bij de huidige marktverhoudingen en gelet op verhoudingen tussen de lid-staten een grotere prijsverhoging dan waartoe de regering heeft besloten, niet mogelijk.

Dierziektebestrijding

Naast de beslissingen in het kader van het markt- en prijsbeleid heeft de regering voorts besloten, dat met ingang van de nieuwe periode een overheidsbijdrage in de kosten van de georganiseerde dierziektebestrijding van f 0,10 per 100 kg afgeleverde melk zal worden verstrekt, waardoor het mogelijk wordt de inhouding op het melkgeld van f 0,25 per 100 kg ten behoeve van de dierziektebestrijding tot f 0,15 te verlagen. Met ingang van 1 april 1967 zal deze overheidsbijdrage worden verhoogd tot f 0,25 per 100 kg afgeleverde melk.

Op deze wijze, brengt de minister van landbouw en visserij tot uitdrukking, dat de volksgezondheid ten zeerste gebaat is bij een afdoende bestrijding van dierziekten en mede verantwoordelijk is voor het verplichte karakter van de bestrijdingsmaatregelen. Door de verhoging van de bijdrage van het rijk in de kosten in twee, etappen te doen verlopen, zullen op 1 april 1967 de kosten van de georganiseerde dierziektebestrijding voor de helft door het bedrijfsle-

ven (Landbouwschap) en voor de helft door het rijk geschieden De kosten voor de gezondheidszorg op het individuele bedrijf blijven hierbij buiten beschouwing.

O.- en S.-fonds

Minister Biesheuvel zal, tenslotte, het bestuur van het ontwikkelings- en saneringsfonds voor de landbouw, dat in de loop van maart beslissingen zal moeten nemen over de besteding van gelden aan ontwikkelingsprojecten, financieel in staat stellen een wat ruimer beleid te voeren.

EEG-zuivelmarkt

Minister Biesheuvel vindt het van het grootste belang, dat zo spoedig mogelijk een vrije EEG-zuivelmarkt tot stand komt. Daarom, zo verklaarde de minister, en niet in de eerste plaats ter verlichting van de schatkist, heb ik mij in de vergadering van de EEG-ministerraad soepel getoond tegenover de wens van een versnelde afbraak van steun op de melk.

Behalve de verplichte vermindering van de overheidssteun van 46 cent per 100 kg industriemelk, zal de regering nog 44 cent extra inhouden, in totaal dus 90 cent, hetgeen betekent, dat 34 miljoen gulden minder op de industriemelk zal moeten worden bijgelegd dan vorig jaar.

Minister Biesheuvel was verder van oordeel, dat de aangekondigde maatregelen budgettair niet tot hogere uitgaven zullen leiden. Wel zal er bij uitvoer naar derde landen meer gerestitueerd moeten worden en worden de uitgaven voor de dierziektebestrijding verhoogd, maar daar staat tegenover, dat de hogere uitgaven voor het ontwikkelings- en saneringsfonds voor de landbouw eerst in 1967 tot uitdrukking zullen komen, dat de steunafbraak een voordeel oplevert voor de schatkist en dat, indien het financiële reglement voor de EEG-landen tot stand zal zijn gekomen, in de schatkist bijdragen zullen vloeien uit het Europese oriëntatie- en garantiefonds, die dienen ter financiering van de export naar derde landen.

De overheidsbijdrage van 10 cent per 100 kg afgeleverde melk in de kosten van de georganiseerde dierziektebestrijding kost het rijk tot 1 april 1967 zes en een half miljoen gulden. Daarna wordt deze bijdrage van de overheid gebracht op 25 cent, waarmee een bedrag van zestien en een half miljoen gulden zal zijn gemoeid.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1966-03-18

Melkveehouders krijgen anderhalve gulden meer per 100 kilogram melk

In overeenstemming met de verplichtingen jegens de *Europese Economische Gemeenschap* (EEG) voor melk, zuivel, rund- en kalfsvlees - speciaal de minimum- en maximumgrenzen der prijzen - heeft de minister van *landbouw en visserij*, mr. B. W. Biesheuvel, de nationale prijzen voor de veehouders voor het tijdvak april 1966 - april 1967 vastgesteld en op vrijdag 11 maart bekend gemaakt.

De richtprijs voor de door de veehouders geleverde melk is bepaald op f 33,50 per 100 kg melk met 3,7% vet; dat is f 1,50 meer dan voor 1965/1966.

De verrekenprijs, die de boer ontvangt voor de consumptiemelk, de melkprodukten (vla's, pappen) en de gecondenseerde melk is, vastgesteld op f 36,10 per 100 kg melk met 3,7% vet; dat is een verhoging van de oude prijs met f 1, .

De Melktoeslag, de veehouder toegekend voor de tot zuivelprodukten verwerkte melk zal f 3,55 per 100 kg bedragen, wat opnieuw een verlaging betekent, ditmaal van f 0,90.

Met ingang van 1 april 1966 zullen de kosten van een overnameregeling voor Goudse en Edammerkaas, tot dusver betaald uit gelden van het *Landbouw Egalisatiefonds*, ten laste van de veehouders uit het *zuivelfonds* moeten worden gefinancierd.

[rundvlees.....]

Verplichtingen

Bij de vaststelling van het melkprijsbeleid voor het komende jaar moest rekening worden gehouden met de verplichtingen van de EEG-zuivelverordening: de richtprijs moest liggen binnen de door de ministerraad van de *Europese Economische Gemeenschap* vastgestelde prijsgrenzen, nl. f 37,29 als maximum en f 31,22 als minimum. In de Raad is tevens overeengekomen dat Duitsland, België en Luxemburg hun richtprijzen voor het komende melkprijsjaar niet zullen verhogen, terwijl Frankrijk en Nederland een plafond van f 34,25 hebben aanvaard. Bovendien is Nederland de verplichting opgelegd, naast de in de EEG-zuivelordening voorgescreven vermindering van steun van f 0,46 per 100 kg industriemelk, een bedrag van f 0,44 per 100 kg. extra in te houden.

[rundvlees.....]

Kosten dierziektebestrijding.

Naast de beslissingen in het kader van het markt- en prijsbeleid heeft de regering voorts besloten, dat met ingang van de nieuwe periode een overheidsbijdrage in de kosten van de georganiseerde dierziektebestrijding van f 0,10 per 100 kg afgeleverde melk zal worden. verstrekt, waardoor het mogelijk wordt de inhouding op het melkgeld van f 0,25 per 100 kg ten behoeve van de dierziektebestrijding tot f 0,15 te verlagen. Met ingang van 1 april 1967 zal deze overheidsbijdrage worden verhoogd tot f 0,25 per 100 kg afgeleverde melk.

Op deze wijze brengt de minister van Landbouw en visserij tot uitdrukking dat de volksgezondheid ten eerste gebaat is bij een afdoende bestrijding van dierziekten en mede verantwoordelijk is voor het verplichte karakter van de bestrijdingsmaatregelen. Door de verhoging van de bijdrage van het Rijk in de kosten in twee stappen te doen verlopen, zullen op 1 april 1967 de kosten van de georganiseerde dierziektebestrijding voor de helft door de bedrijfsleven (*Landbouwschap*) en voor de helft door het Rijk geschieden. De kosten voor de gezondheidszorg op het individuele bedrijf blijven hierbij buiten beschouwing.

Minister Biesheuvel zal, tenslotte, 't bestuur van het *Ontwikkelings- en Saneringsfonds*; voor de Landbouw, dat in de loop van maart beslissingen zal moeten nemen over de besteding van gelden aan ontwikkelingsprojecten, financieel in staat stellen een wat ruimer beleid te voeren.

Rentabiliteit van het bedrijf

Voor het bepalen van het prijsbeleid voor de veehouderij heeft de Minister, behalve met de EEG-verplichtingen allereerst rekening gehouden met de rentabiliteit van het bedrijf. Op grond van berekeningen van het *Landbouw Economisch Instituut* is een beeld van de bedrijfsuitkomsten voor 1966-1967 en van de inkomenspositie van de veehouder ontworpen. Het totaal arbeidsinkomen van de boer-ondernemer zal bij de zuivere weidebedrijven, al naar gelang

gebied en bedrijfsgrootte, variëren van *f* 10.430 tot *f* 13.690 en bij de bedrijven op de zandgronden van *f* 7.160 tot *f* 11.160.

Bij het bepalen van de richtprijs e.a. voor de melk is verder gelet op de stijging van de productie een toename tot 6,7 miljard kg melk, bij de ontwikkeling van het binnenlandse verbruik - vooral de ontwikkeling van het boterverbruik baart zorgen - en de moeilijke marktsituatie voor de zuivel. De ontwikkeling van het EEG-zuivelbeleid op langere termijn heeft de Minister er toe gebracht zijn medewerking aan een beperkte extra verlaging van de toeslag voor de industriemelk niet te onthouden.

[rondvlees....]

Gevolgen voor de verbruikers

De hogere richtprijs voor de melk en de verlaging van de toeslag voor de veehouders voor de industriemelk moeten ingevolge de bepalingen van de E.E.G.-zuivelverordening worden doorberekend aan de consument. De minister heeft er evenwel naar gestreefd - ook rekening houdende met de ontwikkeling van de binnenlandse consumptie - de prijsverhogingen binnen aanvaardbare grenzen te houden. Door de slechts met *f* 1,- per 100 kg melk verhoogde verrekprijs kan de verhoging van de melkprijs voor de consument per 4 april beperkt blijven tot 1 cent per liter, wat ook geldt voor melkprodukten als pappen, vla's, e.d. (koffiemelk: ca. 2 cent per liter).

Om de richtprijs voor de melkveehouder te halen moeten weliswaar de inleveringsprijzen voor boter en kaas - waarover het *Produktschap voor Zuivel* nog advies zal uitbrengen - worden verhoogd, maar het effect van de nieuwe inleveringsprijzen op de consumentenprijzen zal bij de thans geldende marktprijzen niet verder gaan dan tot ca. 10 cent per pakje boter en tot ca. 15 cent per kg kaas.

[rondvlees....]

Zierikzeesche Nieuwsbode 1966-03-21

Land- en tuinbouw

Additionele boterafzet in de Euromarkt

De diensten van de *Europese Commissie* hebben inderdaad ten behoeve van de discussie over het te voeren boterafzetgebied, in het *Comité van Beheer voor Melk en Zuivelprodukten* en het Speciale Comité voor de Landbouw een werkdocument samengesteld.

Hierin wordt een overzicht gegeven van alle mogelijkheden die er - naast de reeds in de EEG. - zuivelverordening voorziene mogelijkheid tot het beschikbaar stellen van koelhuisboter tegen gereduceerde prijs - bestaan ter vergroting van de boterafzet respectievelijk ter vermindering van de boterproductie in de Gemeenschap.

Dit antwoordt minister B. W. Biesheuvel van landbouw en visserij, mede namens zijn ambtgenoten van economische zaken en van financiën o.a. op schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid de heer S. van der Ploeg.

In het werkdocument worden als verdere mogelijkheden ter vergroting van boterafzet respectievelijk ter vermindering van boterproductie genoemd:

- afzet tegen gereduceerde prijs van gesmolten boter op de binnenlandse markt;
- afzet in de vorm van gesmolten boter en boterolie naar derde landen;
- verhoging van het vetgehalte van de consumptiemelk;
- verwerking van botervet in kunstmelkpoeder ter gedeeltelijke vervanging van melk-vreemde vetten;
- afzet tegen gereduceerde prijs aan de voedings- genotmiddelenindustrie;
- afzet aan industrieën in de Gemeenschap die thans uit derde landen geïmporteerde boter binnen het kader van het veredelingsverkeer verwerken;
- verplichte afname van boter door de leveranciers van melk aan zuivelfabrieken en
- afzet tegen verlaagde prijs aan speciale groepen verbruikers zoals legeronderdelen, ziekenhuizen, bejaarden en economisch zwakkeren.

Uit deze opsomming blijkt duidelijk, zo zegt minister Biesheuvel, dat het werkdocument een zo volledig mogelijke opsomming geeft van de technische mogelijkheden, zonder daaruit een keuze te maken.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1966-03-31

PZ.: Advies voorschot op toeslag melkprijs en zuivelfondsuitkering

Als de minister van landbouw en visserij het advies van het *produktschap voor zuivel* volgt zullen de boeren in het in april beginnende melkprijsjaar in totaal *f* 1,95 per 100 kg melk plus 50 cent per procent vet per 100 kg melk ontvangen als voorschotuitkeringen op de melkprijs-toeslag tot het *landbouwegalisatiefonds* en op de uitkering uit het *zuivelfonds*.

Over de voorschotuitkering uit het *zuivelfonds*, *f* 1,10 per 100 kg melk en 26 cent per procent vet, kon het bestuur van het produktschap gisteren zelf beslissen. Over de voorschotuitkering uit het *LEF* bracht het een advies aan de minister uit, dat neerkwam op 85 cent per 100 kg plus 24 cent per procent vet. Met de voorschotuitkering uit het *LEF*, zal ongeveer *f* 119.600.000 gemoeid zijn, met die uit het *zuivelfonds* ongeveer *f* 141.600.000.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1966-04-13

Goedkeuring: voorschot zuivelfonds en melkprijstoeslag

De minister van landbouw en visserij heeft besloten - naast het voorschot op de uitkering uit het *zuivelfonds* ten bedrage van *f* 1,10 per 100 kg melk plus *f* 0,26 per procent vet per 100 kg melk - aan de veehouders een voorschot uitkering op de melkprijstoeslag 1966-1967 te verlenen van 85 cent per 100 kg melk plus 24 cent per procent vet per 100 kg, melk. Dit komt in totaal neer op circa 3,88 cent per kg melk.

Slotuitkering melkprijs toeslag 1965 / 1966

Ter financiële afwikkeling van het melkprijsjaar 1965-1966 is een slotuitkering vastgesteld ten bedrage van ongeveer 24½ cent per 100 kg door veehouders aan de fabrieken afgeleverde c.q. tot boerenkaas verwerkte melk. Deze uitkering kunnen de veehouders binnen een maand via hun zuivelfabriek tegemoetzien, gelijktijdig met de slotuitkering uit zuivelfonds-XVI ten bedrage van ruim 4½ cent per 100 kg melk.

De toeslag voor industrieel verwerkte melk, bedroeg voor dat jaar, als bekend, f 4,45 per 100 kg. Bij een hoeveelheid van 3,8 miljard kg industriemelk, in genoemd melkprijsjaar verwerkt, komt derhalve ten laste van het *Landbouw Egalisatie Fonds* een totaal van f 171,8 miljoen gulden. Hierop komen in mindering de kosten wegens dierziektenbestrijdingv (op de totale melkproductie van 6,5 miljard kg à f 0,25 per 100 kg, of in totaal f 16,3 miljoen), zodat voor uitkering aan de veehouders f 155,4 miljoen ter beschikking komt.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1966-09-14

Directeur G.C. Slob U.M.C. Utrecht ‘Ik ben geen deurwaarder’

Weigert achterstallige contributie af te houden van melkgeld¹

UTRECHT (ANP) - De directeur van de *Utrechtse melkcentrale*, tevens hoofddirecteur van de zuivelfabriek NV. voorheen P. Stam in Vianen, de heer G. C. Slob, heeft gistermorgen op een persconferentie zijn grieven gespuid over het landbouwschap en het produktschap voor zuivel. De heer Slob ligt namelijk al een jaar of twee met deze schappen in de clinch omdat hij weigert, achterstallige landbouwschapscontributie af te houden van het melkgeld dat hij aan zijn leveranciers, de boeren, betaalt. Hij weigert eveneens, het *produktschap voor zuivel* gegevens te verschaffen over het aantal kilogrammen melk dat hij van de betrokken boeren heeft afgenomen.

„Er zijn heel andere manieren om de contributie voor het landbouwschap te innen”, zo zei hij. „Ik vind dat het niet op mijn weg ligt: als ik voor het landbouwschap ga optreden als onbezoldigd deurwaarder of rijksveldwachter verstoort dat de relatie met mijn leveranciers.”

De heer Slob verklaarde, dat hij enkele tientallen boeren is kwijtgeraakt aan de concurrentie, omdat andere fabrieken het praatje rondstrooien dat hij wel gelden inhoudt en gegevens verstrekt.

Verzoek

Na een langdurige briefwisseling en vele gesprekken met het landbouwschap die tot geen enkel resultaat leidden, is de heer Slob een half jaar geleden door het produktschap voor zuivel

¹ Dit is het enige – van de vele – artikel over het *Landbouwschap gedoe* wat ik in deze MAP opneem. Meer in de nog te plaatsen ‘MAP Koekoek boeren’. (ZHN.)

benaderd met het verzoek, op te geven hoeveel kilo melk een bepaalde boer hem verleden jaar had geleverd.

De melkfabrieken zijn verplicht, gegevens te verstrekken over de melkaanvoer. Het gaat daarbij echter om de totale hoeveelheid die alle boeren iedere vier weken gezamenlijk aanvoeren. Het produktschap vroeg nu een specificatie 'ten behoeve van de inhouding van het landbouwschap'.

Op die manier zou het produktschap kunnen berekenen, op welk bedrag uit het *zuivelfonds* (dat via de melkfabrieken wordt uitbetaald) de desbetreffende boer recht had. Van dat bedrag zou dan in Den Haag al de contributie voor het landbouwschap kunnen worden afgehouden. De heer Slob weigerde de specificatie te geven.

Inmiddels liggen er bij de Utrechtse Melkcentrale wel vier door het landbouwschap betekende beslagen op het aan vier boeren uit te betalen melkgeld, maar de heer Slob is niet van plan er iets aan te doen'.

Volkomen onverwacht verscheen maandag bij de kaasfabriek in Vianen een ambtenaar van de AID, die gegevens over enkele leveranciers wilde hebben. De directeur van de fabriek, de heer Stam, weigerde dit na overleg met hoofddirecteur Slob en werd toen volgens zijn zeggen door de ambtenaar bedreigd met 'inbeslagname van de boekhouding en desnoods het halve kantoor'. De heer Slob vindt dit 'een schandalige manier van intimidatie'.

Na veel heen en weer gebel maakten de heer Slob en de AID-ambtenaar een afspraak op de centrale in Utrecht voor gistermorgen elf uur. De heer Slob vertelde de ambtenaar daarbij, dat hij bij dit gesprek de pers zou uitnodigen. Een kwartier later belde de ambtenaar op met de mededeling, dat hij overleg had gepleegd met zijn superieuren en dat was besloten, eerst juridisch advies in te winnen voordat hij zijn afspraak zou nakomen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1966-10-04

Nabetaling over het melkprijsjaar 1965/'66

DEN HAAG, 3-10. De Nederlandse melkveehouders hebben onlangs over het melkprijsjaar 1965-1966 een nabetaling ontvangen van in totaal 14 cent per honderd kg melk plus vier cent per procent vet per honderd kg melk.

Daarvan komt uit de overheidskas 13 cent per honderd kg melk en drie cent per procent vet, uit het *zuivelfonds* 1 cent per honderd kg melk en 1 cent per procent vet.

Het grootste deel van de uitkeringen uit overheidskas (*landbouw-egaliseringsfondsen*) en *zuivelfonds* was al voordien in de vorm van voorschotten geschied. De totale uitkering uit het L.E.F. bedroeg f 1,18 per honderd kg melk plus f 0,31 per procent vet, de totale uitkering uit het *zuivelfonds* f 1,61 per honderd kg melk en f 0,43 per procent vet.

Botersmokkelbal en boterstatistiek

Men trapt rechtgeaarde veehouders op hun ziel als men maar één goed woord over margarine zegt. Niettemin is boter in onze volkshuishouding tot een schimmig produkt geworden, waarvan wij niet weten waarom het ontstaat, noch waar het blijft. Wat het ontstaan betreft bedoelen wij natuurlijk niet het karnproces, maar de reden daarvan. Er zijn niet zo heel veel zuivelfabrieken meer die alleen boter maken. Het is een nevenprodukt geworden, dat tegen een bepaalde prijs ingeleverd kan worden en dan min of meer onder verantwoordelijkheid van rijksorganen staat. Er zijn wél veel zuivelfabrieken en standaardisatiebedrijven, die boter maken van melk- en roomoverschotten. Maar het ontstaan van die overschotten is altijd begunstigd door de verplichte standaardisatie. En omdat ons volk voor ruwweg 90 % margarine gebruikt en voor 10 % boter, kent Nederland sinds 1950 al boteroverschotten: 30 tot 50 duizend ton per jaar!

Verward produkt, verwarde markt

Is boter een verliesgevend produkt? Dat is moeilijk te zeggen. De wereldmarktprijs voor boter schommelt thans tussen f 1,90 en f 2,- per kg. Het is duidelijk, dat voor die prijs niemand boter kan maken uit normale melk. Vanouds echter was levering van boter aan Engeland mogelijk. Dit land stelde elk jaar een contingent vast, waarbij een hele reeks landen stuk voor stuk een bepaalde hoeveelheid mochten leveren. Of dat voordelig was? Misschien niet, maar af en toe zaten wij met grote boteroverschotten in de koelhuizen en dan waren wij blij dat wij leveren mochten. Want boter was een bijprodukt, dat, hoe dan ook, tóch ontstond.

Tenslotte kon men de vraag stellen, wat voordeliger zou zijn: niet standaardiseren en dus minder boter voortbrengen, of wél standaardiseren en de boter uitvoeren. Omdat margarine hier tóch hoofdzaak was en is, was het antwoord verre van eenvoudig. En, de uitvoerkansen naar niet-Engelse landen wisselen nogal.

Om de boterkwestie uitputtend te behandelen zou men een dik boek moeten schrijven. En dat zou vermoedelijk alleen leesbaar zijn voor vakmensen met zuivelkennis

De pot en de ketel

Men schat, dat rond 15 % van onze boterproduktie (70-90 miljoen kg) naar België werd gesmokkeld. Dat zegt natuurlijk niets, want de produktie wisselt van jaar tot jaar en de smokkelaars hielden geen statistieken bij. Enige jaren geleden is in Oostburg eens een boterbal georganiseerd door het smokkelgilde, ter gelegenheid van de kwart miljoenste kilo boter die in West-Zeeuws-Vlaanderen in dat jaar over de grens zou zijn gesmokkeld (de douaniers waren óók uitgenodigd, maar verschenen niet!), doch men begrijpt, dat deze statistiek een slag in de lucht was.

België verweet Nederland, jaar in jaar uit, dat het onvoldoende maatregelen nam tegen de smokkel, dat het kunstmatig een lage boterprijs schiep door de verplichte melkontroming en de lage inleverprijzen. Nederland verweet België, dat het onvoldoende tegenmaatregelen nam en vooral dat het de boterprijs kunstmatig hoog hield alsmede dat dit land de Benelux-overeenkomsten (die nooit veel betekend hadden) geen goed hart toedroeg enz. Wij krijgen de indruk, dat hier de pot aan de ketel zijn zwartheid verweet. De schuld ligt zeer kennelijk bij beide partijen, al moet men toegeven, dat die schuld berust op een hele reeks diepgaande marktverschillen.

Nauwelijks een kwart van de Belgen eet margarine. De „hoeveboter” (boerderijboter, door de boerin zelf vervaardigd) geniet daar hoog aanzien. Als de margarinefabrikant het aandurf metersgrote affiches op te hangen met margarinereclame met de slagzin „zo heerlijk, zo gezond”, dan vult men dit met geschilderde letters aan met de woorden „dat ge er aan krepeert!” Dat geschiedde lang na de Planta-affaire en erg hard trad men er bepaald niet tegen op

Smokkel kwijnt

De boter is het beste bewijs er voor, dat twee landen, die economisch samen willen gaan, snel en grondig daarvoor maatregelen moeten treffen. Want doet men dat niet, dan blijven de verschillen bestaan tot de jongste dag met alle gevolgen daarvan. Intussen is de Benelux geheel overvleugeld door de E.E.G. en dat betekent, dat het prijsverschil in boter in anderhalf jaar zal uitsterven tot nul komma nul. En al lang vóór dit nulpunt is bereikt, zal de botersmokkel niet meer lonen en eveneens uitsterven.

Eigenlijk is dit proces al lang aan de gang. In twee jaar tijds is het prijsverschil gedaald van f 2,50 tot f 0,75 per kg. En voor drie kwartjes per kilo kan geen smokkelaar met zijn zak over de grens sluipen. Daarvoor kan ook geen smokkelbedrijf nog pantserauto's, kraaienpoten enz. financieren.

Ho, zegt u, maar het gebeurt dan toch maar! De vraag is echter: wat gebeurt nu nog? Limburg en Zeeland zijn doodstil. Er is nog slechts één sector actief, n.l. die tussen Valkenswaard en Thorn. Er is echter de laatste tijd via weekbladen en televisie veel aandacht aan dit restant van een eertijds bloeiend bedrijf besteed en nu meent iedereen plotseling, dat de smokkel bloeit als nooit tevoren. Deze kwijnt echter en vele smokkelaars hebben naar andere bezigheden moeten omzien. Men houdt dan ook rekening met een verhoogde criminaliteit (smokkelen was geen misdaad!) in Noord-Brabant.

Complicaties

Nederland heeft veel geld verdiend aan de botersmokkel. Niet alleen dát zat de Belgische Boerenbond hoog, maar dan vooral ook het feit, dat de gesmokkelde boter de Belgische prijs drukte. Daar kwam dan nog bij, dat onze smokkelaars veelal goedkope koelhuisboter uitvoerden. Tenslotte vermoedt men, dat heel veel boter bestond uit een mengsel van boter en margarine. Als dat waar was, was het prijsverschil natuurlijk heel wat groter dan drie kwartjes per kilo.

Blijkbaar hebben enkele malafide melkfabrikanten in België van de smokkelaars geleerd. In juli werd namelijk heel wat personeel van een zuivelfabriek in Deftingen gearresteerd wegens melkvervalsing. Deze bestond niet uit het toevoegen van water, maar uit het vervangen van melkvet door vreemd vet, bijvoorbeeld plantaardige olie. Deze is namelijk heel wat goedkoper dan melkvet. De Raadkamer van Oudenaarde behandelde het geval en het bleek, dat de vervalsing zich over vele jaren uitstreckte en wellicht nog in veel meer fabrieken is toegepast.

Intussen wendde de Belgische senator De Paep zich met een nota tot zijn minister, van landbouw (Héger) waarin heel wat misstanden werden blootgelegd, o.a. het onvermogen van de controlerende instellingen om vreemd vet in melk en zuivel aan te tonen.

De heer De Paep verzuimde echter te zeggen, dat België al 20 jaar geleden een deugdelijke controle op de boterproductie had moeten instellen (bijv. door genummerde wikkels) en de zaak zelf uitgelokt heeft.

Er rest beide landen nu niets anders meer dan zo snel mogelijk te streven naar werkelijk gelijke prijzen en een volkomen gelijk controlestelsel. Dat zal dan 't einde zijn van een misstand,

die naast geldelijke ook morele gevolgen heeft gehad. Want smokkelen is geen sport meer; het is een wanbedrijf, waarbij doden en gewonden zijn gevallen. Het feit dat men dit in de grensstreken zo gemoedelijk opvatte, is een heel veeg teken voor de daar heersende mentaliteit. In dit opzicht is het een geluk, dat de E.E.G. weldra gaat doen wat Benelux niet kon: de economische eenheid vestigen. Een betere aanpassing van de boterproductie aan de werkelijke vraag is op den duur ook te verwachten, maar dat is uiteraard een onderwerp op zichzelf.

de Vrije Zeeuw, 1966-12-21

Geen bijzondere toeslag op melk en melkprodukten

De minister van landbouw, mr. B. W. Biesheuvel, heeft het *produktschap voor zuivel* medegedeeld, dat hij niet kan instemmen met het door het bestuur van het produktschap genomen besluit 't daarheen te leiden, dat over het lopende melkprijsjaar een bijzondere toeslag, overeenkomend met f 0,68 per 100 liter melk over alle onder het verrekenprijsstelsel vallende produkten, uit 't *zuivelfonds* wordt uitgekeerd.

Het bestuur had bij het nemen van zijn bestuur overwogen dat 't verlenen van een dergelijke toeslag noodzakelijk is ter dekking van het tekort in rentabiliteit, dat voor de consumptiemelkbedrijven zou zijn ontstaan tengevolge van de door de minister van economische zaken genomen beslissing ten aanzien van de prijzen voor consumptiemelk en consumptiemelkprodukten gedurende het melkprijsjaar 1966/'67.

Met de minister van economische zaken is minister Biesheuvel evenwel van oordeel dat de prijsverhogingen, die deze bij beschikking van 30 september 1966 heeft vastgesteld, voor 't lopende melkprijsjaar een voldoende rentabiliteit voor de betrokken bedrijven waarborgen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1966-12-22

PZ. advies: Zuivelfondsuitkering voor consumptiemelk

DEN HAAG (ANP). - Het bestuur van het *produktschap voor zuivel* heeft gistermorgen besloten, over het melkprijsjaar april 1966-april 1967 aan de consumptiemelkfabrieken een bijzondere uitkering te doen van 30 cent per honderd liter in consumptie gebrachte consumptiemelk en consumptiemelkprodukten. Chocolademelk, koffiemelk en room vallen hierbuiten.

Veertien dagen geleden besloot het produktschapsbestuur tot een bijzondere uitkering van 68 cent per honderd liter consumptiemelk en consumptiemelkprodukten, met inbegrip van de genoemde drie artikelen. Minister Biesheuvel keurde dat besluit echter niet goed. Het produktschap vond dat de consumptiemelksector tekort kwam aan de door de *minister van economische zaken* voorgeschreven maximum-consumentenprijzen, de minister van economische zaken zelf en minister Biesheuvel vonden dat niet. Voor de nu vastgestelde toeslag is opnieuw de goedkeuring van minister Biesheuvel nodig.

Het produktschapsbestuur besloot ook tot een verhoging met een dubbeltje per honderd kg melk van het maximum voor de zuivelwaardetoeslag, de toeslag die aan consumptiemelkbe-

drijven wordt gegeven om te zorgen dat deze tenminste evenveel en zelfs iets meer aan hun boeren kunnen betalen als de fabrieken die boter, kaas e.d. maken. Het aan die toeslag gestelde maximum is een wisselend bedrag, omdat het gebonden is aan de zuivelwaarde (de waarde van tot zuivelprodukten verwerkte melk) in achtereenvolgende vierweekse perioden. De verhoging van het maximum geldt voor de periode 13 november 1966 -1 april 1967.